

Verlag 777-soortendag KNNV-afdeling Tilburg, 8-9 september 2007

**Verslag 777-soortendag
KNNV-afdeling Tilburg, 8-9 september 2007**

Colofon

Verslag 777-soortendag, 8-9 september 2007

Uitgave: KNNV-afdeling Tilburg

Ter gelegenheid van het 70-jarig jubileum van de afdeling

Secretariaat: Veldhovenring 27

5041 BA Tilburg

www.knnv.nl/Tilburg

Foto's: Ben Akkermans & Leo van Zeeland (tenzij anders vermeld)

Samenstelling: Theo Peeters en Rob Vereijken

Januari 2008

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	3
Zaterdag 8 september: opening van de 777-soortendag	4
Zondag 9 september: soortenjacht	9
Overzicht van de waarnemingen	13
Slakken	14
Spinachtigen	14
Spinnen	15
Bloedzuigers (Hirudinea)	16
Kreeftachtigen	16
Libellen en juffers (Odonata)	17
Sprinkhanen (Orthoptera)	18
Wantsen (Heteroptera)	19
Kevers (Coleoptera)	21
Vliegen en muggen (Diptera)	23
Zweefvliegen (Syrphidae)	23
Muggen (diverse families)	24
Vliegen (diverse families)	24
Wespen, mieren en bijen (Hymenoptera)	25
Wespen (diverse families)	25
Mieren (Formicidae)	25
Bijen (Apidae s.l.)	25
Vlinders (Lepidoptera)	26
Dagvlinders	26
Nachtvlinders	26
Overige insecten	29
Amfibieën en vissen	30
Vogels	31
Zoogdieren	33
Paddestoelen	34
Algen en kranswieren	37
Mossen	37
Planten	39
Dankwoord	49
Tabel 1 Overzicht van het aantal waargenomen soorten per groep	13
Tabel 2 Aantal insectensoorten per orde	13

Inleiding

In 2007 bestond de KNNV-afdeling Tilburg 70 jaar. Dit heugelijke feit moest natuurlijk gevierd worden. Maar hoe doe je dat, zonder te blijven steken in taart en drankjes? Eigenlijk was de invulling van een jubileumactiviteit niet zo moeilijk. We zouden gewoon laten zien waar we goed in zijn: in natuurstudie en natuurbeleving. En zo gebeurde het ook.

Iedere KNNVer is blij met een grote biodiversiteit. Maar daarom is niet iedere KNNVer, die al jarenlang het Brabantse land afspeurt naar leuke dieren en planten, zo blij als hij naar de rijkdom van de natuur kijkt. Verschillende soorten zijn uit onze omgeving verdwenen, maar de laatste jaren zijn er ook weer allerlei nieuwelingen bijgekomen.

Tijdens het feestweekend 8 en 9 september zouden alle werkgroepen en leden van de KNNV onderzoek gaan doen in Moerenburg: een stukje oud cultuurlandschap, waaraan ook door de gemeente Tilburg steeds meer waarde wordt gehecht. Zou het mogelijk zijn om in één dag het gebied zo uit te pluizen dat we meer dan 777 soorten konden vaststellen.

Al enkele jaren hebben diverse bezoekerscentra en in Nederland hun 1001-soortendag. Het was tot dusverre nooit gelukt om dat aantal ook te halen. Aangezien we 70 jaar bestonden, leek het ons een goed idee om er een 777-soortendag van te maken. De feestdag kreeg als titel 'Op safari in Moerenburg'.

Alle werkgroepen van de KNNV-Tilburg wilden meewerken aan deze dag. En er werden ook nog enkele specialisten uit andere brabantse KNNV-afdelingen gevraagd. Het gebied werd niet alleen uitgekamd, ook konden mensen van buiten de vereniging kennis komen maken met de KNNV en de biodiversiteit in Moerenburg.

In dit verslag leest u hoe de 777-soortendag werd geopend, welke activiteiten er waren, wat het heeft opgeleverd en of het streefgetal van 777 werd gehaald.

Zaterdag 8 september: opening van de 777-soortendag

Zaterdagavond 8 september werd het jubileum en de 777-soortendag officieel geopend. In goed overleg met de Waterzuivering Oost bij Moerenburg konden we het weekend gebruik maken van het terrein en het beheerdershuis. Bij het huis werd een tent geplaatst voor de officiële opening en om gedurende het weekend een droge plek te hebben, voor als het weer wat tegen zou zitten.

De tent werd ingericht met posters, achtergrondinformatie, determineerwerken, microscopen, aquaria en tafels om aan te werken en om de vondsten tentoon te stellen.

In het beheerdershuis was ook een werktafel en tevens een keuken waar diverse drankjes en kleine spijzen te krijgen waren.

Om 19.00 uur waren de gasten welkom. De tent en koffie en thee stonden klaar, dus het feest kon beginnen.

De eerste gasten arriveerden.

Anneke Bruynzeels en Stella Wesel deelden de drankjes uit.

Voor de opening nog tijd voor koffie en een praatje.

Coby (rechts), de dochter van Toon Klop, kwam ook langs.

Marie-Cécile van de Wiel heet de aanwezigen van harte welkom. Een speciaal welkom voor wethouder Marieke Moorman van o.a. 'Milieu, Stedelijk groen en Natuur'.

Marie-Cécile vertelt dat het goed gaat met de 70 jaar oude vereniging en dat de vele werkgroepen de afgelopen jaren veel kennis over de natuur in Midden-Brabant bijeen hebben gebracht. Zij lichtte in het kort ook het jubileum-programma toe.

Programma jubileumfeest 'Op safari in Moerenburg' op 8 en 9 september

Zaterdag 8 september

- 19.00 uur Ontvangst met koffie en thee
- 20.00 uur Openingswoord
- 20.10 uur Is biodiversiteit alleen maar leuk, of ook functioneel? Henk Moller Pillot
- 20.40 uur Inleiding op nachtleven door Erik Korsten en Paul van Wielink
- 20.45 uur Officiële start 777-soortendag door wethouder Marieke Moorman
- 21.00 uur Vleermuizenexcursie
Kijken naar nachtvlinders en andere organismen op licht.

Zondag 9 september

- 09.00 uur Vogels
- 09.30 uur Slakken en Spinnen
- 10.00 uur Paddenstoelen
- 10.30 uur Mossen
- 11.00 uur Vlinders en tuinplanten (met bezoek Volkstuin Moerenburg)
- 11.30 uur Wilde planten
- 12.00 uur Insecten

- 13.00 uur Waterbeestjes
- 13.30 uur Grassen, zeggen, biezen en russen
- 13.30 uur Vlinders en tuinplanten (met bezoek Volkstuin Moerenburg)
- 14.00 uur Diersporen
- 14.30 uur Libellen en juffers
- 15.00 uur Bomen en struiken
- 15.30 uur Knotwilgen in Moerenburg (door Knotgroep Moerenburg)

- 17.00 uur Feestelijke afsluiting met eindscore soortendag.

De term biodiversiteit wordt gebuikt in de betekenis van: verscheidenheid onder biologische eenheden in ruimte en tijd. Meestal denken we daarbij alleen aan de soortenrijkdom van een bepaald gebied, maar ook de diversiteit binnen soorten (genetische diversiteit) en die van ecosystemen vallen onder een goede definitie van biodiversiteit. Tijdens de 777-soortendag in Moerenburg zijn alleen de soorten van het gebied geïnventariseerd.

Henk Moller Pillot gaf een inleidende lezing over biodiversiteit. Hij illustreerde zijn verhaal met de kleurrijke en zeer vormenrijke groep van de sluipwespen, die van tevoren onder een binoculair bekeken konden worden. Aan de hand van de grote verscheidenheid in sluipwespen schetste hij voor de aanwezigen de idee dat de enorme rijkdom aan planten en dieren niet alleen mooi en leuk maar vooral ook functioneel is. Henk besloot zijn verhaal over biodiversiteit met te wijzen op de verscheidenheid aan mensen, en het belang daarvan voor onze samenleving(en).

Als voorbereiding op de inleiding op biodiversiteit, die Henk Moller Pillot zou geven, konden de aanwezigen door de microscopen een aantal sluipwespjes zien. Een enorme variatie in een klein doosje.

Na het verhaal van Henk feliciteerde wethouder Marieke Moorman de KNNV. Ze onderstreepte het belang van de vereniging. Binnen een half jaar wil zij een adviescommissie stedelijk groen starten die het gemeentelijk groenbeleid kritisch bekijkt. Zij nodigde de KNNV uit om in deze commissie zitting te nemen.

De officiële opening vond buiten plaats. Paul van Wielink vertelde over het witte verlichte doek, waarop tijdens de avonduren nogal wat ongewervelde dieren werden verwacht.

Tijdens de avond werd niet alleen op het witte doek waargenomen, maar was er onder leiding van Erik Korsten een goed bezochte excursie. Hieraan namen ook veel niet KNNV-ers deel. Met behulp van een batdetector, aangesloten op een versterker, konden we de verschillende vleermuissignalen beluisteren. Erik vertaalde vervolgens het gepruttel van het apparaat in heldere soortnamen. Met behulp van zaklantaarns werden de dieren in de schijnwerpers gezet. Tevens werd het, voor onze oren niet hoorbare, geluid van een struiksprinkhaan met de batdetector opgevangen.

Voordat de vleermuizenexcursie startte, toonde Erik een levende dwergvleermuis.

Luisteren naar de batdetector.

De vangsten op het witte doek vielen tegen. Toch bleef het na terugkeer van de vleermuizenexcursie nog lang onrustig buiten.

Zondag 9 september: soortenjacht

Op de zondag moest flink gewerkt worden. Heel veel soorten planten en dieren, tenminste 777 soorten, moesten ontdekt worden voor een geslaagd jubileumfeestje! Om het onderzoek en de publieksexcursies in goede banen te leiden werd in de morgen een korte instructie gegeven.

Rob Vereijken geeft instructies aan de inventarisatie-medewerkers en de excursieleiders.

Het onderzoeksgebied Moerenburg is een kleinschalig landelijk gebied aan de zuidostrand van Tilburg. We hebben het gebied tussen het Wilhelminakanaal, de spoorlijn, de A65 en de nieuwe rondweg (N261) of Burgemeester Bechtweg geïnventariseerd. Het best onderzochte deel viel grotendeels in kmhok 136-396.

Zo gingen we te werk....

Leden van de paddestoelenwerkgroep.
(Foto Ger Bogaers)

Na de waterbeestjesexcursie liet de excursieleider Arnold van Rijsewijk nog verschillende vondsten in de bakken en aquaria bekijken.

Keverdeskundigen Dré Teunissen en Paul van Wielink
(Foto Pieter van Breugel)

Sporen zoeken met Annemarie van Diepenbeek
(Foto Pieter van Breugel)

In het beheerdershuisje werd door sommige deskundigen flink gedetermineerd (van links naar rechts): Bep Roelofs, Cor Borghouts, Paul van Wielink, Bart Horvers en Chris Buter.

De verschillende plantenlijsten werden door Lizette Koekkoek en Ralph Akkermans nagekeken.

De huiskamer van de familie Akkermans was ingericht als (crisis-) centrum voor de verwerking van de gegevens. Leo van Zeeland, Annie Akkermans en Rob Vereijken voerden de waarnemingslijsten in in de computer.

Verbaasd kijkend naar de stand van zaken. Zouden we de 777 halen?
Aan Ger Bogaers en Henk Moller Pillot zou het niet liggen.

De voorlopige einduitslag werd na crisisberaad door Rob Vereijken bekend gemaakt. Hij kwam rond 17.00 uur met het geweldige getal van tenminste 792 soorten. Het onderzoekswerk leverde echter veel soorten op die in het veld niet meteen op naam gebracht konden worden. Daar was nog enige thuisstudie voor nodig. De definitieve eindscore zou tenslotte uitkomen op 1198. Een geweldig resultaat voor één dag speuren in zo'n klein gebied. Uiteraard was dit alleen mogelijk dankzij de inzet van de grote groep enthousiaste onderzoekers.

Overzicht van de waarnemingen

Werkwijze

Door een aantal mensen werd niet alleen op 8 en 9 september maar ook een week ervoor en een week erna geïnventariseerd. Het gebied was te groot om bijvoorbeeld alle planten op één dag te inventariseren. Insecten werden o.a. ook gevangen met behulp van potvallen die enkele dagen eerder waren ingezet en een week later werden opgehaald. De gegevens van enkele groepen stammen dus uit de periode 1-15 september 2007.

Soms zijn soorten niet tot op soortnaam maar wel tot op genus gedetermineerd. We gebruiken dan de afkorting spec. van species (soort). Soms zijn soorten tot op subspecies (ondersoort) gedetermineerd en daarvoor gebruiken we de afkorting subsp.

Aantal soorten

In totaal werden 1198 soorten waargenomen. En het is wel zeer toevallig dat het aantal waargenomen planten- en diersoorten even groot bleek: beide 599! Dat verzin je niet! Hieronder in tabel 1 een overzicht van het aantal soorten per groep en in tabel 2 een opsplitsing naar orde van de groep van de insecten.

Tabel 1 Overzicht van het aantal waargenomen soorten per groep

Soortengroep	Aantal soorten in Moerenburg
Algen, Kranswieren	4
Paddestoelen	88
Mossen	45
Planten	462
Slakken	30
Spinachtigen	29
Enkele kleine diergroepen	21
Insecten	433
Amfibieën	4
Vissen	12
Vogels	56
Zoogdieren	14
Totaal	1198

Tabel 2 Aantal insectensoorten per orde

Soortengroep	Nederlandse naam	Aantal soorten in Moerenburg
Collembola	springstaarten	1
Ephemeroptera	haften, eendagsvliegen	1
Odonata	libellen, juffers	9
Dermaptera	oorwormen	1
Orthoptera	sprinkhanen, krekels	12
Neuroptera	netvleugeligen	1
Psocoptera	stofluizen	2
Homoptera	cicaden	3
Heteroptera	wantsen	77
Coleoptera	kevers	134
Hymenoptera	bijen, wespen, mieren	29
Diptera	muggen, vliegen	78
Trichoptera	kokerjuffers, schietmotten	16
Lepidoptera	nachtvlinders, dagvlinders	69
	Totaal	433

Slakken

Naar landslakken werden gekeken door Charles Krijnen en er kwamen aanvullingen uit het water van Henk Moller Pillot en Paul van Wielink. Zij vonden in totaal 30 taxa.

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Bruine blinkslak	<i>Aegopinella nitidula</i>
Geronde schijfhoren	<i>Anisus leucostomus</i>
Draaikolkschijfhoren	<i>Anisus vortex</i>
Donkere wegslak	<i>Arion distinctus</i>
Zwarte wegslak	<i>Arion hortensis</i>
Slanke dwergslak	<i>Carychium tridentatum</i>
(Gewone) tuinslak	<i>Cepaea nemoralis</i>
Glanzende agaathoren	<i>Cochlicopa lubrica</i>
Boerenknoopje	<i>Discus rotundatus</i>
Smurfslak	<i>Ferrissia wautieri</i>
Leverbotslak	<i>Galba truncatula</i>
Segrijnslak	<i>Helix aspersa</i>
Zwarte aardslak	<i>Limax cinereoniger</i>
Grote aardslak	<i>Limax maximus</i>
(Gewone) poelslak	<i>Lymnaea stagnalis</i>
Moeras-hoornschaal	<i>Musculium lacustre</i>
Ammonshorentje	<i>Nesovitrea hammonis</i>
Kelder-glansslak	<i>Oxychilus cellarius</i>
Grote glansslak	<i>Oxychilus draparnaudi</i>
(Gewone) erwtenmossel	<i>Pisidium casertanum</i>
Posthorenslak	<i>Planorbarius corneus</i>
Ovale poelslak	<i>Radix ovata</i>
Begroeide poelslak	<i>Radix peregra</i>
(Gewone) barnsteenslak	<i>Succinea putris</i>
(Gewone) haarslak	<i>Trichia hispida</i>
Geribde jachthorenslak	<i>Vallonia costata</i>
Scheve jachthorenslak	<i>Vallonia excentrica</i>
Platte pluimdrager	<i>Valvata cristata</i>
(Gewone) kristalslak	<i>Vitrea crystallina</i>
Donkere glimslak	<i>Zonitoides nitidus</i>

Spinachtigen

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

watarmijt	<i>Arrenurus spec.</i>
galmijt	<i>Acculus mognirostris</i>
galmijt	<i>Epitremerus trilobus</i>
galmijt	<i>Eriophyes sorbi</i>
galmijt	<i>Eriophyes tiliae</i>

Spinnen

De spinnen werden geïnventariseerd door Andrea Dekkers & Bep Roelofs. In totaal werden 24 soorten aangetroffen. Er werd onder andere gewerkt met potvallen.

Tijgerspin (Foto's Henk Kuiper)

Nederlandse naam

Struikspinn
Tijgerspin (Wespinnen)
Waterspinn
Groot haarpalpje
Storingsdwergspinn
Brugspinn
Herfsthangmatspinn
Herfstspinn
Kruidhangmatspinn
Gewone velddwergspinn
Bolkopvelddwergspinn
Grote dikkaak
Kleine dikkaak
Gewone wolfspinn
Grote trilspinn (Hooiwagenspinn)
Bospiraat
Poelpiraat
Kraamwebspinn (Grote wolfspinn)
Gewone huisspinn
Gewone strekspinn
Schaduwstrekspinn
Veldnachtwolfspinn
Gewone krabspinn
Venstersectorspinn

Wetenschappelijke naam

Anyphaena accentuata
Argiope bruennichi
Argyroneta aquatica
Centromerita bicolor
Erigone atra
Larinioides sericatus
Linyphia triangularis
Metellina segmentata
Neriene clathrata
Oedothorax fuscus
Oedothorax retusus
Pachygnatha clercki
Pachygnatha degeeri
Pardosa pullata
Pholcus phalangioides
Pirata hygrophilus
Pirata piraticus
Pisaura mirabilis
Tegenaria atrica
Tetragnatha extensa
Tetragnatha montana
Trochosa ruricola
Xysticus cristatus
Zygiella x-notata

Enkele kleine diergroepen

Bloedzuigers (Hirudinea)

Nederlandse naam

bloedzuiger
bloedzuiger
bloedzuiger

Wetenschappelijke naam

Erpobdella octomaculata
Haemopsis sanguisuga
Piscicola cf. geometra

Kreeftachtigen

De watervlooien werden verzameld en gedetermineerd door Joost van de Sande.

Nederlandse naam

Karperluis
roeipootkreeftje
vlokreeft
zoetwaterpissebed
Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo
watervlo

Wetenschappelijke naam

Argulus foliaceus
Cyclops spec.
Gammarus pulex
Asellus aquaticus
Orconectes limosus
Alona affinis
Alonella nana
Bosmina coregoni
Bosmina longirostris
Ceriodaphnia megops
Ceriodaphnia pulchella
Ceriodaphnia quadrangula
Chydorus sphaericus
Diaphanosoma brachyurum
Picripleuroxus laevis
Pleuroxus truncatus
Scapholeberis mucronata
Simocephalus vetulus

Karperluis op Giebel.
De karperluis is 5-7 mm groot en de enige vertegenwoordiger van de visluizen (Branchiura). Het is een bloedzuigende parasiet op allerlei soorten vis. Hij komt algemeen in stilstaande wateren voor. (Foto Pieter van Breugel)

Libellen en juffers (Odonata)

De libellen werden geïnventariseerd door Mily Swinkels en Johan Heefer. Ze telden in Moerenburg 9 soorten. Ook de prachtige Weidebeekjuffer was aanwezig.

Mannelijke Weidebeekjuffer (Foto Paul van Wielink)

Nederlandse naam

Blauwe glazenmaker
Paardenbijter
Grote keizerlibel
Weidebeekjuffer
Watersnuffel
Lantaarntje
Houtpantserjuffer
Blauwe breedscheenjuffer
Bruinrode heidelibel

Wetenschappelijke naam

Aeshna cyanea
Aeshna mixta
Anax imperator
Calopteryx splendens
Enallagma cyathigerum
Ischnura elegans
Lestes viridis
Platycnemis pennipes
Sympetrum striolatum

Sprinkhanen (Orthoptera)

Overdag werden de meeste sprinkhanen waargenomen door Emiel Bouvy en Dik Hermes. Er werden 12 soorten waargenomen. De vrijwel niet hoorbare Struiksprinkhaan werd zaterdagavond tijdens de vleermuizenexcursie met de batdetector ontdekt.

Vrouwelijke Struiksprinkhaan
(Foto Rob Vereijken)

Nederlandse naam

Ratelaar
Bruine sprinkhaan
Snortikker
Krasser
Gewoon spitskopje
Struiksprinkhaan
Boomsprinkhaan
Knosprietje
Zanddoortje
Zeggedoortje
Gewoon doortje
Grote groene sabelsprinkhaan

Wetenschappelijke naam

Chorthippus biguttulus
Chorthippus brunneus
Chorthippus mollis
Chorthippus parallelus
Conocephalus dorsalis
Leptophyes punctatissima
Meconema thalassinum
Myrmeleotettix maculatus
Tetrix ceperoi
Tetrix subulata
Tetrix undulata
Tettigonia viridissima

Wantsen (Heteroptera)

De wantsen werden waargenomen en gedetermineerd door Dik Hermes, Henk Moller Pillot & Paul van Wielink. In totaal 77 soorten.

De schildwants *Dolycoris baccarum*
(Foto Dik Hermes)

Wetenschappelijke naam

Acanthosoma haemorrhoidale
Adelphocoris lineolatus
Aelia acuminata
Amphiareus obscuriceps
Anthocoris confusus
Anthocoris nemoralis
Anthocoris nemorum
Apolygus lucorum
Blepharidopterus angulatus
Bryocoris pteridis
Chartoscirta cincta
Chartoscirta cocksi
Chilacis typhae
Coreus marginatus
Corixa punctata
Cymus melanocephalus
Deraeocoris lutescens
Dicyphus errans
Dicyphus globulifer
Dolycoris baccarum
Drymus brunneus
Drymus sylvaticus
Elasmotherus interstinctus
Elasmucha grisea
Eurhadina pulchella
Europiella artemisiae

Gerris lacustris
Heterogaster urticae
Himacerus apterus
Himacerus mirmicoides
Hydrometra stagnorum
Ilyocoris cimicoides
Kalama tricornis
Kleidocerys privignus
Kleidocerys resedae
Liocoris tripustulatus
Lygocoris pabulinus
Lygus gemellatus
Lygus pratensis
Lygus rugulipennis
Megacoelum infusum
Mesovelgia furcata
Microvelia spec.
Monalocoris filicis
Myrmus miriformis
Nabis ferus
Nabis limbatus
Nepa cinerea
Notonecta glauca
Notonecta maculata
Notonecta viridis
Notostira elongata
Orius laticollis
Orius majusculus

Orius minutus
Orius niger
Orius vicinus
Orthops basal
Orthops campestris
Pachytomella parallela
Palomena prasina
Pantilius tunicatus
Pentatoma rufipes
Pilophorus perplexus
Plagiognathus arbustorum
Ranatra linearis
Rhopalus parumpunctatus
Saldula saltatoria
Scolopostethus affinis
Scolopostethus thomsoni
Sigara distincta
Sigara striata
Stenodema calcarata
Stenodema laevigata
Temnostethus pusillus
Tingis ampliata
Trigonotylus caelestialium

Aelia acuminata (Foto Dik Hermes)

Kevers (Coleoptera)

De 134 keversoorten werden verzameld en op naam gebracht door leden van de insectenwerkgroep van de KNNV en door Henk Moller Pillot en Dré Teunissen. In een weiland bij de Oude Eindhovense weg stonden een week lang 10 potvallen waarvan de vangsten ook in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

Snoerhalskevers (Anthicidae)

Notoxos monoceros

Spitsmuisjes (Apionidae)

Apion cruentatum

Apion frumentarium

Apion haematodes

Ischnoterapion loti

Perapion curtirostre

Perapion marchicum

Protapion fulvipes

Protapion trifolii

Bonenkevers (Bruchidae)

Bruchidius varius

Prachtkevers (Buprestidae)

Trachys minutus

Loopkevers (Carabidae)

Agonum thoreyi

Agonum viduum

Amara aenea

Amara apricaria

Amara bifrons

Amara communis

Amara fulva

Amara plebeja

Amara tibialis

Anisodactylus binotatus

Bembidion argenteolum

Bembidion lampros

Bembidion properans

Bradycellus harpalinus

Bradycellus verbasci

Calathus melanocephalus

Cicindela hybrida

Elaphrus riparius

Harpalus affinis

Loricera pilicornis

Nebria brevicollis

Notiophilus rufipes

Omophron limbatum

Oodes helopioides

Poecilus cupreus

Poecilus versicolor

Pseudoophonus griseus

Pseudoophonus rufipes

Pterostichus niger

Pterostichus oblongopunctatus

Pterostichus strenuus

Pterostichus vernalis

Trechus obtusus

Haantjes (Chrysomelidae)

Adoxus obscurus

Agelastica alni

Altica aenescens

Altica oleracea

Altica palustris

Aphthona nonstriata

Chrysolina coerulans

Chrysolina varians

Cryptocephalus moraei

Donacia semicuprea

Gastroidea viridula

Longitarsus jacobaea

Phaedon cochlaeariae

Phratora vitellinae

Phratora vulgatissima

Plagioderma versicolora

Plagiognathus albipennis

Sphaeroderma testacea

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae)

Calvia decemguttata

Coccinella septempunctata

Coccinella undecimpunctata

Halyzia sedecimguttata

Harmonia axyridis

Propylea quatuordecimpunctata

Psyllobora vigintiduopunctata

Rhyzobius chrysomeloides

Rhyzobius litura

Tytthaspis sedecimpunctata

Anisosticta novemdecimpunctata

Snuitkevers (Curculionidae)

Gymnetron anthirini

Hypera meles

Othiorhynchus sulcatus

Rhynchaenus pilosus

Rhynchaenus quercus

Sitona flavescens

Sitona hispidulus

Sitona humeralis

Sitona suturalis

Strophosoma capitatum

Strophosoma melanogrammum

Tychius melilothi

Tychius picirostris

Tychius pusillus

Waterroofkevers (Dytiscidae)

Acilius canaliculatus

Colymbetes fuscus

Cybister laterimarginalis

Dryops spec.

Dytiscus marginalis

Laccophilus spec.

Rhantus suturalis

Schrijvertjes (Gyrinidae)

Gyrinus substriatus

Watertreders (Haliplidae)

Haliplus spec.

Oevergraafkevers (Heteroceridae)

Heterocerus hispidulus

Watertorren (Hydrophilidae)

Cercyon analis

Cercyon laminatus

Cercyon lateralis

Cercyon marinus

Cercyon melanocephalus

Cercyon pygmaeus

Cercyon quisquilius

Hydrobius fuscipes

Hydrous piceus

Dwergspektorren (Latridiidae)

Corticicara gibbosa

Melanophthalma suturalis

Stephostethus lardarius

Glanskevers (Nitidulidae)

Meligethes aeneus

Meligethes planiusculus

Streepglanskever (Phalacridae)

Olibrus aeneus

Olibrus liquidus

Bladsprietkevers (Scarabaeidae)

Aphodius prodromus

Aphodius rufipes

Aphodius rufus

Aphodius sphaelatus

Onthophagus similis

Onthophagus vacca

Schorskevers (Scolytidae)

Scolytus multistriatus

Scolytus spec.

Kortschildkevers (Staphylinidae)

Acrotona exigua

Anotylus sculpturatus

Atheta atramentaria

Oxytelus laqueatus

Paederidus ruficollis

Paederus fuscipes

Paederus riparius

Quedius curtipennis

Quedius semiaeneus

Quedius simplicifrons

Stenus clavicornis

Xantholinus longiventris

Vliegen en muggen (Diptera)

De vliegen werden op naam gebracht door leden van de insectenwerkgroep en door Henk Moller Pillot. Er werd gevangen op licht, in water en op het land. In totaal zijn 78 taxa waargenomen.

Zweefvliegen (Syrphidae)

Tijdens de inventarisatie werden 23 soorten zweefvliegen waargenomen.

Nederlandse naam

Kruiskruid-gitje
Zwartsriet-bandzwever
Snorzweefvlieg
Kleine bijvlieg
Bos-bijvlieg
Punt-bijvlieg
Blinde bij
Moeras-pendelvlieg
Gewone pendelvlieg
Citroen-pendelvlieg
Gewone driehoekzweefvlieg
Slanke driehoekzweefvlieg
Doodskopzweefvlieg
Gewone korsetzweefvlieg
Mica-platvoetje
Slank platvoetje
Gewoon platvoetje
Scheefvlek-platvoetje
Klompvoetje
Gewone snuitvlieg
Grote langlijf
Menuetzweefvlieg
Bessen-bandzwever

Wetenschappelijke naam

Cheilosia bergenstammi
Epistrophe grossulariae
Episyrphus balteatus
Eristalis arbustorum
Eristalis horticola
Eristalis nemorum
Eristalis tenax
Helophilus hybridus
Helophilus pendulus
Helophilus trivittatus
Melanostoma mellinum
Melanostoma scalare
Myathropa florea
Neoascia podagrica
Platycheirus albimanus
Platycheirus angustatus
Platycheirus clypeatus
Platycheirus peltatus
Pyrophaena granditarsa
Rhingia campestris
Sphaerophoria scripta
Syritta pipiens
Syrphus ribesii

Vrouwtje van de
Menuetzweefvlieg op
braam.
(Foto André van Eck)

Muggen (diverse families)

Wetenschappelijke naam

Sylvicola punctatus
Dasineura urticae
Iteomyia capreae
Rhopalomyia tanaceticola
Chaoborus spec.
Chironomus piger
Chironomus plumosus
Chironomus riparius
Clinotanytus nervosus
Corynoneura spec.
Cricotopus albiforceps
Cricotopus bicinctus
Cricotopus sylvestris
Endochironomus tendens
Microtendipes pedellus
Nanocladius rectinervis
Paratanytus dissimilis
Phaenopsectra spec.
Polypedilum cultellatum
Polypedilum nebeculosum
Procladius choreus
Rheotanytus spec.
Synorthocladius semivirens
Tanytus punctipennis
Thienemanniella spec.
Culex territans
Dixella amphibia
Macrocera stigmoides

Vliegen (diverse families)

Wetenschappelijke naam

Machimus cingulatus
Chymomyza amoena
Drosophila immigrans
Drosophila simulans
Drosophila tristis
Scaptomyza pallida
Dolichocephala irrorata
Hilara obscura
Scatophila signata
Aulogastromyia anisodactyla
Lonchoptera bifurcata
Lonchoptera lutea
Schoenomyza litorella
Rivellia syngenesiae
Scathophaga stercoraria
Pherbellia cinerella
Pherbellia griseola
Sepedon spinipes
Tetanocera arrogans
Tetanocera elata
Sepsis cynipsea
Sepsis fulgens
Sepsis punctum
Sepsis violacea
Copromyza nigrina
Sargus iridatus
Phasia barbifrons

Wespen, mieren en bijen (Hymenoptera)

Deze soorten werden gedetermineerd door leden van de insectenwerkgroep van de KNNV. In totaal 29 soorten waargenomen.

Wespen (diverse families)

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Ananasgalwesp
Knikkergalwesp

Andricus fecundator
Andricus kollari
Andricus legitimus
Andricus lignicola
Andricus quercuscalicis

Aardappelgalwesp

Biorhiza pallida
Cynips quercusfolii

Plaatjesgalwesp
Satijnen knoopjesgalwesp
Besgalletjes-galwesp

Neuroterus albipes
Neuroterus numismalis
Neuroterus quercusbaccarum
Neuroterus tricolor

spinnendoder
Gewone wesp
kegelwesp

Anoplius viaticus
Vespula vulgaris
Rhopalum coarctatum

Mieren (Formicidae)

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Glanzende houtmier
Gele schaduwmier
Gewone steekmier

Lasius fuliginosus
Lasius umbratus
Myrmica rubra

Bijen (Apidae s.l.)

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Honingbij
Akkerhommel
Aardhommel
Parkbronsgroefbij
Gewone geurgroefbij
Gewone smaragdgroefbij
Matte bandgroefbij
Glanzende groefbij
Langkopsmaragdgroefbij
Glanzende bandgroefbij
Gewone dwergbloedbij
Wafelbloedbij

Apis mellifera
Bombus pascuorum
Bombus terrestris
Halictus tumulorum
Lasioglossum calceatum
Lasioglossum leucopus
Lasioglossum leucozonium
Lasioglossum lucidulum
Lasioglossum morio
Lasioglossum zonulum
Sphecodes miniatus
Sphecodes scabricollis

Vlinders (Lepidoptera)

Dagvlinders

In totaal werden 8 dagvlindersoorten waargenomen.

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Hooibeestje
Kleine vuurvlinder
Bont zandoogje
Groot koolwitje
Klein geaderd witje
Klein koolwitje
Icarusblauwtje
Atalanta

Coenonympha pamphilus
Lycaena phlaeas
Pararge aegeria
Pieris brassicae
Pieris napi
Pieris rapae
Polyommatus icarus
Vanessa atalanta

Nachtvlinders

De nachtvlinders werden op licht waargenomen door Henk Spijkers (8 september) en Frans Post (9 september). In totaal 61 soorten.

Een aantal van 61 soorten is voor deze tijd van het jaar een redelijk aantal. De weersomstandigheden waren helaas niet erg gunstig. Daar staat tegenover dat het gebruik van meerdere grote lichtbronnen en de inzet van een lokstof als smeermiddel extra soorten heeft opgeleverd. Dankzij deze hulpmiddelen is er een groot aantal soorten waargenomen. Over het algemeen zijn het algemene tot vrij algemene soorten die op veel plaatsen op de zuidelijke zandgronden voorkomen. Vaak zijn het mottige vlinders in de kleuren schorsbruin tot vlekkelig bruin, maar af en toe wordt het laken opgefleurd door een mooi getekende vlinder zoals de algemene Vuursteenvlinder waarvan de rups op brandnetel zit.

Eén soort sprong eruit: de Katoendaguil. Dit is een zeldzame tot zeer zeldzame trekvlinder die met name in het uiterste westen van het land wordt aangetroffen. De soort kan schadelijk zijn in kassen. De afgelopen twee jaar is de soort op veel plaatsen in het land waargenomen. Een naaste verwant is de Turkse uil. Twintig jaar geleden een grote zeldzaamheid, maar inmiddels lokaal vrij algemeen en ook in Moerenburg aanwezig

Katoendaguil

Turkse uil

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Porseleinvlinder	<i>Abraxas sylvata</i>
Bruine herfstuil	<i>Agrochola circellaris</i>
Geelbruine herfstuil	<i>Agrochola macilenta</i>
Grote worteluil	<i>Agrotis ipsilon</i>
Putu-uil	<i>Agrotis puta</i>
Gewone velduil	<i>Agrotis segetum</i>
Piramidevlinder	<i>Amphipyra pyramidea</i>
Sint-janskruidblokspanner	<i>Aplocera efformata</i>
Gamma-uil	<i>Autographa gamma</i>
Appeltak	<i>Campaea margaritata</i>
Papegaaitsje	<i>Chloroclysta siterata</i>
Schimmelspanner	<i>Chloroclysta truncata</i>
Turkse uil	<i>Chrysodeixis chalcites</i>
Kleine groenbandspanner	<i>Colostygia pectinataria</i>
Koperuil	<i>Diachrysa chrysis</i>
Spurrie-uil	<i>Discestra trifolii</i>
Eikenuitsje	<i>Dryobotodes eremita</i>
Gewone spikkelspanner	<i>Ectropis crepuscularia</i>
Streepkokerbeertje	<i>Eilema complana</i>
Naaldboombeertje	<i>Eilema depressa</i>
Geelschouderspanner	<i>Ennomos alniaria</i>
Rietvink	<i>Euthrix potatoria</i>
Zwartkamdwergspanner	<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>
Vuursteenvlinder	<i>Habrosyne pyritoides</i>
Katoendaguil	<i>Helicoverpa armigera</i>
Zuidelijke stofuil	<i>Hoplodrina ambigua</i>
Rode dennenspanner	<i>Hylaea fasciaria</i>
Bruine snuituil	<i>Hypena proboscidalis</i>
Ringspikkelspanner	<i>Hypomecis punctinalis</i>
Grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>
Groente-uil	<i>Lacanobia oleracea</i>
Gewone grasuil	<i>Luperina testacea</i>
Getekende gamma-uil	<i>Macdunnoughia confusa</i>
Witstipgrasuil	<i>Mythimna albipuncta</i>
Volgeling	<i>Noctua comes</i>
Breedbandhuismoeder	<i>Noctua fimbriata</i>
Open-breedbandhuismoeder	<i>Noctua janthe</i>
Huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>
Dromedaris	<i>Notodonta dromedarius</i>
Tweestip-orvlinder	<i>Ochropacha duplaris</i>
Haarbos	<i>Ochropleura plecta</i>
Hagedoornvlinder	<i>Opisthograptis luteolata</i>
Muisbeertje	<i>Pelosia muscerda</i>
Taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>
Berkenbrandvlerkvlinder	<i>Pheosia gnoma</i>
Agaatvlinder	<i>Phlogophora meticulosa</i>
Kleine beer	<i>Phragmatobia fuliginosa</i>
Herfst-rietboorder	<i>Rhizedra lutosa</i>

Stro-uiltje
Eikenprocessierups
Braamvlinder
Lievaling
Gele eenstaart
Gewone gouduil
Koolbandspanner
Vierbandspanner
Zwartbandspanner
Bruine vierbandspanner
Bruine zwartstipuil
Zwarte-c-uil
Vierkantvlekuil

Rivula sericealis
Thaumetopoea processionea
Thyatira batis
Timandra comae
Watsonalla binaria
Xanthia icteritia
Xanthorhoe designata
Xanthorhoe ferrugata
Xanthorhoe fluctuata
Xanthorhoe spadicearia
Xestia baja
Xestia c-nigrum
Xestia xanthographa

Vuursteenvlinder

Overige insecten

Van de kokerjuffers werd *Hydropsyche* spec. uit een watermonster gedetermineerd door Henk Moller Pillot. De overige kokerjuffers werden op licht gevangen en gedetermineerd door Bert Higler.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
cicade	<i>Alnetoidea alneti</i>
cicade	<i>Cicadella viridis</i>
cicade	<i>lassus lanio</i>
springstaart	<i>Podura aquatica</i>
Gewone oorworm	<i>Foficula auricularia</i>
haftenlarve	<i>Beatis</i> spec.
slijkvlieglarve	<i>Sialis lutaria</i>
stofluis	<i>Caecilius flavidus</i>
stofluis	<i>Ectopsocus briggsi</i>
kokerjuffer	<i>Agraylea sexmaculata</i>
kokerjuffer	<i>Athripsodes aterrimus</i>
kokerjuffer	<i>Ceraclea albimacula</i>
kokerjuffer	<i>Ceraclea dissimilis</i>
kokerjuffer	<i>Ceraclea senilis</i>
kokerjuffer	<i>Cyrnus trimaculatus</i>
kokerjuffer	<i>Ecnomus tenellus</i>
kokerjuffer	<i>Glyphotaelius pellucidus</i>
kokerjufferlarve	<i>Hydropsyche</i> spec.
kokerjuffer	<i>Limnephilus lunatus</i>
kokerjuffer	<i>Limnephilus marmoratus</i>
kokerjuffer	<i>Mystacides azurea</i>
kokerjuffer	<i>Mystacides longicornis</i>
kokerjuffer	<i>Oecetis lacustris</i>
kokerjuffer	<i>Oecetis ochracea</i>
kokerjuffer	<i>Tinodes waeneri</i>

Amfibieën en vissen

Vissen en amfibieën werden vooral op naam gebracht door Frank Spikmans, Arnold van Rijsewijk (Stichting RAVON) en Henk Spijkers. In totaal werden 16 soorten gevangen.

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Gewone pad

Bufo bufo

Middelste groene kikker

Rana klepton esculenta

Bruine kikker

Rana temporaria

Kleine watersalamander

Triturus vulgaris

Bermpje

Barbatula barbatulus

Giebel

Carassius auratus

Goudvis ¹⁾

Carassius auratus auratus

Karper

Cyprinus carpio

Driedoornige stekelbaars

Gasterosteus aculeatus

Riviergrondel

Gobio gobio

Vetje

Leucaspius delineatus

Baars

Perca fluviatilis

Tiendoorlige stekelbaars

Pungitius pungitius

Bittervoorn

Rhodeus sericeus

Blankvoorn

Rutilus rutilus

Zeelt

Tinca tinca

¹⁾ uit volkstuin Moerenburg

Bittervoorn (Foto Jelger Herder)

Vogels

De vogels werden geïnventariseerd door leden van de vogelwerkgroep van de KNNV. In totaal werden 56 soorten waargenomen.

Het hele jaar door komt de Fuut voor op de plassen in Moerenburg. In het voorjaar kun je haar ook broedend tegen komen. (Foto Ad Kolen)

Nederlandse naam

Havik
Sperwer
Staartmees
IJsvogel
Wilde eend
Soepeend
Blauwe reiger
Ransuil
Buizerd
Putter
Sijs
Boomkruiper
Groenling
Holenduif
Houtduif
Zwarte kraai
Roek
Kauw
Grote bonte specht
Rietgors
Roodborst
Torenvalk
Vink
Meerkoet
Waterhoen
Gaai

Wetenschappelijke naam

Accipiter gentilis
Accipiter nisus
Aegithalos caudatus
Alcedo atthis
Anas platyrhynchos
Anas platyrhynchos domesticus
Ardea cinerea
Asio otus
Buteo buteo
Carduelis carduelis
Carduelis spinus
Certhia brachydactyla
Chloris chloris
Columba oenas
Columba palumbus
Corvus corone
Corvus frugilegus
Corvus monedula
Dendrocopos major
Emberiza schoeniclus
Erithacus rubecula
Falco tinnunculus
Fringilla coelebs
Fulica atra
Gallinula chloropus
Garrulus glandarius

Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>
Matkop	<i>Parus montanus</i>
Huismus	<i>Passer domesticus</i>
Ringmus	<i>Passer montanus</i>
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>
Ekster	<i>Pica pica</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>
Waterral	<i>Rallus aquaticus</i>
Goudhaantje	<i>Regulus regulus</i>
Oeverwaluw	<i>Riparia riparia</i>
Roodborstapuit	<i>Saxicola rubicola</i>
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>
Witgatje	<i>Tringa ochropus</i>
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Merel	<i>Turdus merula</i>
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>

Putter (Foto Mervyn Roos)

Zoogdieren

Tijdens de nachtexcursie werden vleermuizen geteld door Erik Korsten. Sporen van zoogdieren werden gevonden door Annemarie van Diepenbeek. Inclusief mens, rund, hond en kameel kwamen we op 14 soorten.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Rund	<i>Bos taurus</i>
Kameel	<i>Camelus bactrianus</i>
Hond	<i>Canis lupus familiaris</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Mens	<i>Homo sapiens</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Mol	<i>Talpa europaea</i>

Paddestoelen

Van de paddestoelenwerkgroep hebben 8 leden deelgenomen aan de dag. In totaal werden 88 soorten genoteerd.

De vondst van twee soorten stekelzwammen en twee soorten kluifzwammen was opmerkelijk, maar uniek was de vondst van *Hypocrea stritipilos*, een kussentjeszwam op een eikentak. Een ascomycete die bij latere determinatie nieuw voor Nederland bleek te zijn. In een van de volkstuinten vonden we de Bessenvuurzwam *Phylloporia ribis* f. *ribis* op een aalbesstruik. Volgens de gegevens van de Mycologische Vereniging zeer zeldzaam en wellicht de eerste vondst in Noord-Brabant. Op enkele plaatsen is wel een naast familielid van deze zwam waargenomen, die op Kardinaalsmuts groeit.

Bessenvuurzwam op Aalbes
(Foto Ger Bogaers)

Nederlandse naam

Toefige labyrintzwam
Anijschampion
Schubbig boschampion
Bleke elzenzompzwam
Roodbruine slanke amaniet
Narcisamaniet
Parelamaniet
Grijze buisjeszwam
Dooiergele mestzwam
Gewoon eekhoortjesbrood
Gewone heksenboleet
Plooiervoetstuijzwam

Eikelbekertje
Grote molenaar

Wetenschappelijke naam

Abortiporus biennis
Agaricus arvensis s.l.
Agaricus silvaticus
Alnicola escharoides
Amanita fulva
Amanita gemmata
Amanita rubescens
Bjerkandera adusta
Bolbitius vitellinus
Boletus edulis
Boletus erythropus
Calvatia excipuliformis
Chaetosphaerella phaeostroma
Ciboria batschiana
Clitopilus prunulus

Gewoon eikenbladzwammetje	<i>Collybia dryophila</i>
Hazenpootje	<i>Coprinus lagopus</i>
Plooirokje	<i>Coprinus plicatilis</i>
Gestreept nestzwammetje	<i>Cyathus striatus</i>
Oranje druppelzwam	<i>Dacrymyces stillatus</i>
Roodporiehoutzwam	<i>Daedaleopsis confragosa</i>
Eikenschorsschijfje	<i>Diatrypella quercina</i>
Ranzige elzensatijnzwam	<i>Entoloma caccabus</i>
Eikentrilzwam	<i>Exidia truncata</i>
Platte tonderzwam	<i>Ganoderma lipsiense</i>
Tweekleurige vaalhoed	<i>Hebeloma mesophaeum</i>
Witte kluifzwam	<i>Helvella crispa</i>
Zwarte kluifzwam	<i>Helvella lacunosa</i>
Echt judasoor	<i>Hirneola auricula-judae</i>
Gezoneerde stekelzwam	<i>Hydnellum conrescens</i>
Eikentandjeszwam	<i>Hyphodontia quercina</i>
Gele kussentjeszwam	<i>Hypocrea aureoviridis</i>
'n kussentjeszwam	<i>Hypocrea stritipilos</i>
Roestbruine kogelzwam	<i>Hypoxylon fragiforme</i>
Zilversteelvezelkop	<i>Inocybe curvipes</i>
Gewone viltkop	<i>Inocybe dulcamara</i>
Vlokkige vezelkop	<i>Inocybe flocculosa</i>
Zandpadvezelkop	<i>Inocybe lacera</i>
Zandpadvezelkop	<i>Inocybe lacera var. helobia</i>
Gekroesde fopzwam	<i>Laccaria tortilis</i>
Donzige melkzwam	<i>Lactarius pubescens</i>
Kaneelkleurige melkzwam	<i>Lactarius quietus</i>
Bitterzoete melkzwam	<i>Lactarius subdulcis</i>
Rimpelende melkzwam	<i>Lactarius theiogalus</i>
Zwavelzwam	<i>Laetiporus sulphureus</i>
Dwergborstelbekertje	<i>Lasiobolus papillatus</i>
Bleke parasolzwam	<i>Lepiota subalba</i>
Vaalroze parasolzwam	<i>Lepiota subincarnata</i>
Parelstuifzwam	<i>Lycoperdon perlatum</i>
Dwergwieltje	<i>Marasmius bulliardii</i>
Weidekringzwam	<i>Marasmius oreades</i>
Helmycena	<i>Mycena galericulata</i>
Gewoon meniezwammetje	<i>Nectria cinnabarina</i>
Vaalblauwe kaaszwam	<i>Oligoporus subcaesius</i>
Somber trechttertje	<i>Omphalina obscurata</i>
Donker hazenoor	<i>Otidea bufonia</i>
Grauwe vlekplaat	<i>Panaeolus fimicola</i>
Franjevlekplaat	<i>Panaeolus sphinctrinus</i>
Gewone krulzoom	<i>Paxillus involutus</i>
Paarse eikenschorszwam	<i>Peniophora quercina</i>
Zwavelmelkbekkerzwam	<i>Peziza michelii</i>
Grote stinkzwam	<i>Phallus impudicus</i>
Tengere stekelzwam	<i>Phellodon melaleucus</i>
Bessenvuurzwam	<i>Phylloporia ribis f. ribis</i>
Waaierbuisjeszwam	<i>Polyporus varius</i>
Witsteelranjehoed	<i>Psathyrella piluliformis</i>
Oranjerode stropharia	<i>Psilocybe aurantiaca</i>

Gewone zwavelkop	<i>Psilocybe fascicularis</i> var. <i>fascicularis</i>
Oranjegeel trechtertje	<i>Rickenella fibula</i>
Scherpe kamrussula	<i>Russula amoenolens</i>
Regenboogrussula	<i>Russula cyanoxantha</i>
Braakrussula	<i>Russula emetica</i>
Stevige braakrussula	<i>Russula mairei</i>
Geelwitte russula	<i>Russula ochroleuca</i>
Vissige russula	<i>Russula xerampelina</i> s.l.
Witte tandzwam	<i>Schizopora paradoxa</i>
Kleine aardappelbovist	<i>Scleroderma areolatum</i>
Gele aardappelbovist	<i>Scleroderma citrinum</i>
Gewone wimperzwam	<i>Scutellinia scutellata</i>
Roze raspzwam	<i>Steccherinum ochraceum</i>
Gele korstzwam	<i>Stereum hirsutum</i>
Gerimpelde korstzwam	<i>Stereum rugosum</i>
Gewone franjezwam	<i>Thelephora terrestris</i>
Gewoon elfenbankje	<i>Trametes versicolor</i>
Narcisridderzwam	<i>Tricholoma sulphureum</i>
Afgeplatte stuifzwam	<i>Vascellum pratense</i>
Geweizwam	<i>Xylaria hypoxylon</i>
Fopzwam s.l.	<i>Laccaria</i> s.l.

Zwavelmelkbekerszwam (Foto Ger Bogaers)

Algen en kranswieren

De algen werden verzameld en gedetermineerd door Joost van de Sande.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
alg	<i>Botryococcus</i> spec.
alg	<i>Spirogyra</i> spec.
bolwier	<i>Volvox aureus</i>

Een kranswier uit 'n poel in Moerenburg werd gedetermineerd door John Bruinsma.

Breekbaar kransblad	<i>Chara globularis</i>

Mossen

De mossen werden geïnventariseerd door leden van de mossenwerkgroep van de KNNV. Ze troffen 45 verschillende soorten aan in Moerenburg. Het natuurontwikkelingsgebiedje leverde een aantal aardige vondsten op. De meest interessante was het zeldzame Geel hauwmos, een pionier die op kale, vochtige bodems voorkomt.

Geel hauwmos
(Foto Bart Horvers)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Groot rimpelmos	<i>Atrichum undulatum</i>
Gewoon smaragdsteeltje	<i>Barbula convoluta</i>
Kleismaragdsteeltje	<i>Barbula unguiculata</i>
Flesjesmos	<i>Blasia pusilla</i>
Bleek dikkopmos	<i>Brachythecium albicans</i>
Gewoon dikkopmos	<i>Brachythecium rutabulum</i>
Zilvermos	<i>Bryum argenteum</i>
Geelkorrelknikmos	<i>Bryum barnesii</i>
Gedraaid knikmos	<i>Bryum capillare</i>
Fijnkorrelknikmos	<i>Bryum gemmiferum</i>
Rood knikmos	<i>Bryum pallens</i>
Oranje knolknikmos	<i>Bryum tenuisetum</i>
Gaaf buidelmos	<i>Calypogeia muelleriana</i>

Gewoon purpersteeltje	<i>Ceratodon purpureus</i>
Gewoon pluisjesmos	<i>Dicranella heteromalla</i>
Gewoon sikkelsterretje	<i>Dicranoweisia cirrata</i>
Muurdubbeltandmos	<i>Didymodon vinealis</i>
Fijn laddermos	<i>Eurhynchium praelongum</i>
Grof goudkorrelmos	<i>Fossombronina foveolata</i>
Gewoon krulmos	<i>Funaria hygrometrica</i>
Gewoon muisjesmos	<i>Grimmia pulvinata</i>
Gewoon klauwtjesmos	<i>Hypnum cupressiforme</i> s.l.
Heideklauwtjesmos	<i>Hypnum jutlandicum</i>
Beekmos	<i>Leptodictyum riparium</i>
Parapluitjesmos	<i>Marchantia polymorpha</i>
Gewoon sterrenmos	<i>Mnium hornum</i>
Gesteelde haarmuts	<i>Orthotrichum anomalum</i>
Grijze haarmuts	<i>Orthotrichum diaphanum</i>
Broedhaarmuts	<i>Orthotrichum lyellii</i>
Gewoon plakkaatmos	<i>Pellia epiphylla</i>
Geel hauwmos	<i>Phaeoceros carolinianus</i>
Beekstaartjesmos	<i>Philonotis fontana</i>
Gewoon broedpeermos	<i>Pohlia annotina</i>
Fraai haarmos	<i>Polytrichum formosum</i>
Zandhaarmos	<i>Polytrichum juniperinum</i>
Groot laddermos	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
Boomsnavelmos	<i>Rhynchostegium confertum</i>
Gewoon haakmos	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
Gewoon moerasvorkje	<i>Riccardia chamedryfolia</i>
Hol moerasvorkje	<i>Riccardia incurvata</i>
Dik landvorkje	<i>Riccia beyrichiana</i>
Gewoon watervorkje	<i>Riccia fluitans</i>
Klein landvorkje	<i>Riccia sorocarpa</i>
Klein duinsterretje	<i>Syntrichia ruralis</i> var. <i>calcicola</i>
Gewoon muursterretje	<i>Tortula muralis</i>

Planten

De planten (inclusief varens en paardenstaarten) werden merendeels op naam gebracht door leden van de plantenwerkgroep van de KNNV en leden van het volkstuintuinvereniging Moerenburg. De bomen en struiken werden door Henk Kuiper geïnventariseerd. In totaal werden 462 verschillende planten aangetroffen. Een deel daarvan werd alleen genoteerd in het volkstuintuincomplex.

Een van meest uitbundige planten op het terrein van de Waterzuivering was de Hoge fijnstraal. Een nieuwkomer in de Nederlandse flora die in 2007 zijn opmars heeft voortgezet. Er stond ook veel van de al wel bekende Canadese fijnstraal, maar de Hoge fijnstraal, met zijn forse uiterlijk en meer pluimachtige bloeiwijze, kwam er zeker net zo gewoon voor. Ook langs de vuilwaterbassins nabij de feesttent.

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>
Noorse esdoorn	<i>Acer platanoides</i>
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>
Gewoon duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>
Witte paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>
Hondspeterselie	<i>Aethusa cynapium</i>
Gewone agrimonie	<i>Agrimonia eupatoria</i>
Welriekende agrimonie	<i>Agrimonia procera</i>
Bolderik	<i>Agrostemma githago</i>
Moerasstruisgras	<i>Agrostis canina</i>
Gewoon struisgras	<i>Agrostis capillaris</i>
Fioringras	<i>Agrostis stolonifera</i>
Zandstruisgras	<i>Agrostis vinealis</i>
Zilverhaver	<i>Aira caryophylla</i>
Kruipend zenegroen	<i>Ajuga reptans</i>
Stokroos	<i>Alcea rosea</i>
Grote waterweegbree	<i>Alisma plantago-aquatica</i>
Look-zonder-look	<i>Alliaria petiolata</i>
Prei	<i>Allium porrum</i>
Bieslook	<i>Allium schoenoprasum</i>
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>
Rosse vossenstaart	<i>Alopecurus aequalis</i>

Amerikaans krentenboompje	<i>Amelanchier lamarckii</i>
Kromhals	<i>Anchusa arvensis</i>
Gewone ossentong	<i>Anchusa officinalis</i>
Dille	<i>Anethum graveolens</i>
Gewone engelwortel	<i>Angelica sylvestris</i>
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Grote windhalm	<i>Apera spica-venti</i>
Selderij	<i>Apium graveolens</i>
Wilde akelei	<i>Aquilegia vulgaris</i>
Zandraket	<i>Arabidopsis thaliana</i>
Grote klit	<i>Arctium lappa</i>
Gewone klit	<i>Arctium minus</i>
Pijpbloem	<i>Aristolochia clematitis</i>
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>
Absintalsem	<i>Artemisia absinthium</i>
Dragon	<i>Artemisia dracunculus</i>
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>
Italiaanse aronskelk	<i>Arum italicum</i>
Gevlekte aronskelk	<i>Arum maculatum</i>
Muurvaren	<i>Asplenium ruta-muraria</i>
Asperge	<i>Asparagus officinalis</i>
Smalle aster	<i>Aster lanceolatus</i>
Herfstaster	<i>Aster x versicolor</i>
Wijfjesvaren	<i>Athyrium filix-femina</i>
Uitstaande melde	<i>Atriplex patula</i>
Gewoon barbarakruid	<i>Barbarea vulgaris</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>
Kleine watereppe	<i>Berula erecta</i>
Biet s.s.	<i>Beta vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>
Knikkend tandzaad	<i>Bidens cernua</i>
Zwart tandzaad	<i>Bidens frondosa</i>
Veerdelig tandzaad	<i>Bidens tripartita</i>
Bernagie	<i>Borago officinalis</i>
Gevinde kortsteel	<i>Brachypodium pinnatum</i>
Kool	<i>Brassica oleracea</i>
Raapzaad	<i>Brassica rapa</i>
Zachte dravik s.s.	<i>Bromus hordeaceus</i> subsp. <i>hordeaceus</i>
Vlinderstruik	<i>Buddleja davidii</i>
Palmboompje	<i>Buxus sempervirens</i>
Hennegras	<i>Calamagrostis canescens</i>
Struikhei	<i>Calluna vulgaris</i>
Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>
Ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
Gewoon herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>
Spaanse peper ¹⁾	<i>Capsicum annuum</i>
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>
Kruldistel	<i>Carduus crispus</i>
Scherpe zegge	<i>Carex acuta</i>

Moeraszegge	<i>Carex acutiformis</i>
Ruige zegge	<i>Carex hirta</i>
Geelgroene zegge	<i>Carex oederi</i> subsp. <i>oedocarpa</i>
Valse voszegge	<i>Carex otrubae</i>
Pluimzegge	<i>Carex paniculata</i>
Pilzegge	<i>Carex pilulifera</i>
Hoge cyperzegge	<i>Carex pseudocyperus</i>
IJle zegge	<i>Carex remota</i>
Snavelzegge	<i>Carex rostrata</i>
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>
Echt duizendguldenkruid	<i>Centaureum erythraea</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i> subsp. <i>vulgare</i>
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>
Rankende helmbloem	<i>Ceratocapnos claviculata</i>
Californische cipres	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>
Wilgenroosje	<i>Chamerion angustifolium</i>
Stinkende gouwe	<i>Chelidonium majus</i>
Melganzenvoet	<i>Chenopodium album</i>
Andijvie	<i>Cichorium endivia</i>
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>
Moesdistel	<i>Cirsium oleraceum</i>
Kale jonker	<i>Cirsium palustre</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>
Witte winterpostelein	<i>Claytonia perfoliata</i>
Bosrank	<i>Clematis vitalba</i>
Wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
Lelietje-van-dalen	<i>Convallaria majalis</i>
Haagwinde	<i>Convolvulus sepium</i>
Canadese fijnstraal	<i>Conyza canadensis</i>
Hoge fijnstraal	<i>Conyza sumatrensis</i>
Koriander	<i>Coriandrum sativum</i>
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>
Kleine varkenskers	<i>Coronopus didymus</i>
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>
Buntgras	<i>Corynephorus canescens</i>
Watercrassula	<i>Crassula helmsii</i>
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>
Klein streepzaad	<i>Crepis capillaris</i>
Sierpompoen	<i>Cucurbita pepo</i>
Kwee ¹⁾	<i>Cydonia oblonga</i>
Muurleeuwenbek	<i>Cymbalaria muralis</i>
Brem	<i>Cytisus scoparius</i>
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Doornappel	<i>Datura stramonium</i>
Peen	<i>Daucus carota</i>
Bochtige smele	<i>Deschampsia flexuosa</i>
Duizendschoon	<i>Dianthus barbatus</i>

Gewoon vingerhoedskruid	<i>Digitalis purpurea</i>
Glad vingergras	<i>Digitaria ischaemum</i>
Harig vingergras	<i>Digitaria sanguinalis</i>
Grote zandkool	<i>Diplotaxis tenuifolia</i>
Grote kaardebol	<i>Dipsacus fullonum</i>
Mannetjesvaren	<i>Dryopteris filix-mas</i>
Hanenpoot	<i>Echinochloa crus-galli</i>
Egeria	<i>Egeria densa</i>
Veelstengelige waterbies	<i>Eleocharis multicaulis</i>
Gewone waterbies	<i>Eleocharis palustris</i>
Smalle waterpest	<i>Elodea nuttallii</i>
Kweek	<i>Elytrigia repens</i>
Beklierde basterdwederik	<i>Epilobium ciliatum</i>
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>
Bergbasterdwederik	<i>Epilobium montanum</i>
Viltige basterdwederik	<i>Epilobium parviflorum</i>
Kantige basterdwederik s.l.	<i>Epilobium tetragonum</i>
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
Heermoes	<i>Equisetum arvense</i>
Straatliefdegras	<i>Eragrostis pilosa</i>
Zomerfijnstraal	<i>Erigeron annuus</i>
Gewone reigersbek	<i>Erodium cicutarium</i>
Schijnraket	<i>Erucastrum gallicum</i>
Slaapmutsje	<i>Eschscholzia californica</i>
Wilde kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>
Koninginnenkruid	<i>Eupatorium cannabinum</i>
Cipreswolfsmelk	<i>Euphorbia cyparissias</i>
Tuinwolfsmelk	<i>Euphorbia peplus</i>
Boekweit	<i>Fagopyrum esculentum</i>
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>
Zwaluw tong	<i>Fallopia convolvulus</i>
Japane duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>
Fijn schapengras	<i>Festuca filiformis</i>
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>
Vijgenboom	<i>Ficus carica</i>
Moerasspirea	<i>Filipendula ulmaria</i>
Venkel	<i>Foeniculum vulgare</i>
Tuinaardbei	<i>Fragaria x ananassa</i>
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>
Middelste duivenkervel	<i>Fumaria muralis</i> subsp. <i>boroei</i>
Gewone duivenkervel	<i>Fumaria officinalis</i>
Gewone hennepnetel	<i>Galeopsis tetrahit</i>
Kaal knopkruid	<i>Galinsoga parviflora</i>
Harig knopkruid	<i>Galinsoga quadriradiata</i>
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>
Glad walstro	<i>Galium mollugo</i>
Lieievrouwebedstro	<i>Galium odoratum</i>
Moeraswalstro	<i>Galium palustre</i>
Verfbrem	<i>Genista tinctoria</i>
Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>
Donkere ooievaarsbek	<i>Geranium phaeum</i>

Beemdooievaarsbek	<i>Geranium pratense</i>
Kleine ooievaarsbek	<i>Geranium pusillum</i>
Bermooievaarsbek	<i>Geranium pyrenaicum</i>
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>
Bloedooievaarsbek	<i>Geranium sanguineum</i>
Geel nagelkruid	<i>Geum urbanum</i>
Gele ganzenbloem	<i>Glebionis segetum</i>
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
Mannagras	<i>Glyceria fluitans</i>
Liesgras	<i>Glyceria maxima</i>
Bleekgele droogbloem	<i>Gnaphalium luteo-album</i>
Moerasdroogbloem	<i>Gnaphalium uliginosum</i>
Klimop	<i>Hedera helix</i>
Geel zonneroosje	<i>Helianthemum nummularium</i>
Zonnebloem	<i>Helianthus annuus</i>
Aardpeer	<i>Helianthus tuberosus</i>
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
Gewone berenklauw	<i>Heracleum sphondylium</i>
Drie-urenbloem	<i>Hibiscus trionum</i>
Oranje havikskruid	<i>Hieracium aurantiacum</i>
Stijf havikskruid	<i>Hieracium laevigatum</i>
Schermhavikskruid	<i>Hieracium umbellatum</i>
Lidsteng	<i>Hippuris vulgaris</i>
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>
Gladde witbol	<i>Holcus mollis</i>
Kruipertje	<i>Hordeum murinum</i>
Hop	<i>Humulus lupulus</i>
Kikkerbeet	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
Grote waternavel	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
Gewone waternavel	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>
Kantig hertshooi	<i>Hypericum dubium</i>
Liggend hertshooi	<i>Hypericum humifusum</i>
Sint-Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>
Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>
Groot springzaad	<i>Impatiens noli-tangere</i>
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>
Borstelbies	<i>Isolepis setacea</i>
Jakobskruiskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>
Zandblauwtje	<i>Jasione montana</i>
Veldrus	<i>Juncus acutiflorus</i>
Zomprus	<i>Juncus articulatus</i>
Greppelrus	<i>Juncus bufonius</i>
Knolrus s.l.	<i>Juncus bulbosus</i>
Biezenknoppen	<i>Juncus conglomeratus</i>
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>
Tengere rus	<i>Juncus tenuis</i>
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>
Beemdkroon	<i>Knautia arvensis</i>
Sla	<i>Lactuca sativa</i>

Kompassla	<i>Lactuca serriola</i>
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>
Hoenderbeet	<i>Lamium amplexicaule</i>
Gevlekte dovenetel	<i>Lamium maculatum</i>
Paarse dovenetel s.s.	<i>Lamium purpureum</i>
Akkerkool	<i>Lapsana communis</i>
Klein kroos	<i>Lemna minor</i>
Dwergkroos	<i>Lemna minuta</i>
Vertakte leeuwentand	<i>Leontodon autumnalis</i>
Kleine leeuwentand	<i>Leontodon saxatilis</i>
Hartgespan	<i>Leonurus cardiaca</i>
Gewone margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Wilde liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>
Vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>
Vlas	<i>Linum usitatissimum</i>
Italiaans raaigras	<i>Lolium multiflorum</i>
Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>
Gewone rolklaver	<i>Lotus corniculatus</i>
Moerasrolklaver	<i>Lotus pedunculatus</i>
Tuinjudaspenning	<i>Lunaria annua</i>
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>
Veelbloemige veldbies s.l.	<i>Luzula multiflora</i>
Boksdooorn	<i>Lycium barbarum</i>
Wolfspoot	<i>Lycopus europaeus</i>
Penningkruid	<i>Lysimachia nummularia</i>
Puntwederik	<i>Lysimachia punctata</i>
Grote wederik	<i>Lysimachia vulgaris</i>
Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>
Gewone magnolia ¹⁾	<i>Magnolia x soulangeana</i>
Appel	<i>Malus sylvestris</i>
Muskuskaasjeskruid	<i>Malva moschata</i>
Groot kaasjeskruid	<i>Malva sylvestris</i>
Schijfkamille	<i>Matricaria discoidea</i>
Echte kamille	<i>Matricaria chamomilla</i>
Hopklaver	<i>Medicago lupulina</i>
Luzerne	<i>Medicago sativa</i>
Eenbloemig parelgras	<i>Melica uniflora</i>
Witte honingklaver	<i>Melilotus albus</i>
Citroengele honingklaver	<i>Melilotus officinalis</i>
Citroenmelisse	<i>Melissa officinalis</i>
Watermunt	<i>Mentha aquatica</i>
Wollige munt	<i>Mentha x rotundifolia</i>
Tuinbingelkruid	<i>Mercurialis annua</i>
Mispel	<i>Mespilus germanica</i>
Akkervergeet-mij-nietje	<i>Myosotis arvensis</i>
Zompvergeet-mij-nietje	<i>Myosotis laxa</i> subsp. <i>cespitosa</i>
Moerasvergeet-mij-nietje	<i>Myosotis scorpioides</i>
vederkruid	<i>Myriophyllum spec.</i>
Roomse kervel	<i>Myrrhis odorata</i>
Zegekruid	<i>Nicandra physalodes</i>
Siertabak ¹⁾	<i>Nicotiana glauca</i>

Basilicum	<i>Ocimum basilicum</i>
Middelste teunisbloem	<i>Oenothera biennis</i>
Zandteunisbloem	<i>Oenothera deflexa</i>
Grote teunisbloem	<i>Oenothera glazioviana</i>
	<i>Oenothera x fallax</i>
Echte marjolein	<i>Origanum majorana</i>
Wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
Klein vogelpootje	<i>Ornithopus perpusillus</i>
Koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
Grote klaproos	<i>Papaver rhoeas</i>
Groot glaskruid	<i>Parietaria officinalis</i>
Gewone pastinaak	<i>Pastinaca sativa</i>
Veenwortel	<i>Persicaria amphibia</i>
Adderwortel	<i>Persicaria bistorta</i>
Waterpeper	<i>Persicaria hydropiper</i>
Beklierde duizendknoop	<i>Persicaria lapathifolia</i>
Perzikkruid	<i>Persicaria maculosa</i>
Tuinpeterselie	<i>Petroselinum crispum</i>
Phacelia	<i>Phacelia tanacetifolia</i>
Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>
Timoteegras s.s.	<i>Phleum pratense</i> subsp. <i>pratense</i>
Riet	<i>Phragmites australis</i>
Lampionplant	<i>Physalis alkekengi</i>
Servische spar	<i>Picea omorika</i>
Hertshoornweegbree	<i>Plantago coronopus</i>
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Grote weegbree s.s.	<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>
Straatgras	<i>Poa annua</i>
Moerasbeemdgras	<i>Poa palustris</i>
Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>
Gewone salomonszegel	<i>Polygonatum multiflorum</i>
Gewoon varkensgras	<i>Polygonum aviculare</i>
Ratelpopulier	<i>Populus tremula</i>
Canadapopulier	<i>Populus x canadensis</i>
Grauwe abeel	<i>Populus x canescens</i>
Postelein	<i>Portulaca oleracea</i>
Drijvend fonteinkruid	<i>Potamogeton natans</i>
Duizendknoopfonteinkruid	<i>Potamogeton polygonifolius</i>
Haarfonteinkruid	<i>Potamogeton trichoides</i>
Zilverschoon	<i>Potentilla anserina</i>
Viltganzerik	<i>Potentilla argentea</i>
Tormentil	<i>Potentilla erecta</i>
Schijnaardbei	<i>Potentilla indica</i>
Middelste ganzerik	<i>Potentilla intermedia</i>
Noorse ganzerik	<i>Potentilla norvegica</i>
Vijfvingerkruid	<i>Potentilla reptans</i>
Gewone brunel	<i>Prunella vulgaris</i>
Vogelkers	<i>Prunus padus</i>
Perzik ¹⁾	<i>Prunus persica</i>
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>

Gele helmbloem	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Japanse bamboe	<i>Pseudosasa japonica</i>
Peer	<i>Pyrus communis</i>
Zomereik	<i>Quercus robur</i>
Amerikaanse eik	<i>Quercus rubra</i>
Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>
Egelboterbloem	<i>Ranunculus flammula</i>
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
Blaartrekkende boterbloem	<i>Ranunculus sceleratus</i>
Knopherik	<i>Raphanus raphanistrum</i>
Radijs	<i>Raphanus sativus</i>
Wouw	<i>Reseda luteola</i>
Sporkehout	<i>Rhamnus frangula</i>
Tuinrabarber	<i>Rheum x rhabarbarum</i>
Alpenbes	<i>Ribes alpinum</i>
Zwarte bes	<i>Ribes nigrum</i>
Aalbes	<i>Ribes rubrum</i>
Kruisbes	<i>Ribes uva-crispa</i>
Wonderboom	<i>Ricinus communis</i>
Gele waterkers	<i>Rorippa amphibia</i>
Moeraskers	<i>Rorippa palustris</i>
Rimpelroos	<i>Rosa rugosa</i>
braam	<i>Rubus armeniacus</i> ¹⁾
Dauwbraam	<i>Rubus caesius</i>
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>
Framboos	<i>Rubus idaeus</i>
Japanse wijnbes	<i>Rubus phoenicolasius</i>
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>
Schapenzuring	<i>Rumex acetosella</i>
Krulzuring	<i>Rumex crispus</i>
Waterzuring	<i>Rumex hydrolapathum</i>
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>
Wijnruit	<i>Ruta graveolens</i>
Liggende vetmuur	<i>Sagina procumbens</i>
Pijlkruid	<i>Sagittaria sagittifolia</i>
Schietwilg	<i>Salix alba</i>
Georde wilg	<i>Salix aurita</i>
Boswilg	<i>Salix caprea</i>
Grauwe wilg	<i>Salix cinerea</i> subsp. <i>cinerea</i>
Laurierwilg	<i>Salix pentandra</i>
Katwilg	<i>Salix viminalis</i>
Georde wilg x Grauwe wilg	<i>Salix x multinervis</i>
Kranssalie	<i>Salvia verticillata</i>
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>
Peterselievlier	<i>Sambucus nigra</i> cv. 'Laciniata'
Kleine pimpernel	<i>Sanguisorba minor</i>
Grote pimpernel	<i>Sanguisorba officinalis</i>
Zeepkruid	<i>Saponaria officinalis</i>
Duifkruid	<i>Scabiosa columbaria</i>
Bosbies	<i>Scirpus sylvaticus</i>
Eenjarige hardbloem	<i>Scleranthus annuus</i>

Grote schorseneer	<i>Scorzonera hispanica</i>
Knopig helmkruid	<i>Scrophularia nodosa</i>
Blauw glidkruid	<i>Scutellaria galericulata</i>
Muurpeper	<i>Sedum acre</i>
Tripmadam	<i>Sedum rupestre</i>
Hemelsleutel	<i>Sedum telephium</i>
Bezemkruiskruid	<i>Senecio inaequidens</i>
Kleverig kruiskruid	<i>Senecio viscosus</i>
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>
Kransnaalbaar	<i>Setaria verticillata</i>
Groene naalbaar	<i>Setaria viridis</i>
Pekbloem	<i>Silene armeria</i>
Dagkoekoeksbloem	<i>Silene dioica</i>
Avondkoekoeksbloem	<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>
Rode pekanjer	<i>Silene viscaria</i>
Herik	<i>Sinapis arvensis</i>
Gewone raket	<i>Sisymbrium officinale</i>
Bitterzoet	<i>Solanum dulcamara</i>
Tomaat	<i>Solanum lycopersicum</i>
Zwarte nachtschade s.s.	<i>Solanum nigrum</i> subsp. <i>nigrum</i>
Beklierde nachtschade	<i>Solanum nigrum</i> subsp. <i>schultesii</i>
Aardappel	<i>Solanum tuberosum</i>
Late guldenroede	<i>Solidago gigantea</i>
Akkermelkdistel s.l.	<i>Sonchus arvensis</i>
Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>
Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>
Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>
Wilde sorgo	<i>Sorghum halepense</i>
Kleine egelskop	<i>Sparganium emersum</i>
Grote egelskop	<i>Sparganium erectum</i>
Gewone spurrie	<i>Spergula arvensis</i>
Rode schijnspurrie	<i>Spergularia rubra</i>
Spinazie	<i>Spinacia oleracea</i>
Betonie	<i>Stachys officinalis</i>
Moerasandoorn	<i>Stachys palustris</i>
Grasmuur	<i>Stellaria graminea</i>
Grote muur	<i>Stellaria holostea</i>
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>
Moerasmuur	<i>Stellaria uliginosa</i>
Sneeuwbes	<i>Symphoricarpos albus</i>
Gewone smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>
Gewone sering	<i>Syringa vulgaris</i>
Moederkruid	<i>Tanacetum parthenium</i>
Boerenwormkruid	<i>Tanacetum vulgare</i>
Gewone paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>
Taxus	<i>Taxus baccata</i>
Valse salie	<i>Teucrium scorodonia</i>
Echte tijm	<i>Thymus vulgaris</i>
Gele morgenster	<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>
Hazenpootje	<i>Trifolium arvense</i>
Kleine klaver	<i>Trifolium dubium</i>

Basterdklaver	<i>Trifolium hybridum</i>
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Reukeloze kamille	<i>Tripleurospermum maritimum</i>
Klein hoefblad	<i>Tussilago farfara</i>
Grote lisdodde	<i>Typha latifolia</i>
Gaspeldoorn	<i>Ulex europaeus</i>
Hollandse iep	<i>Ulmus x hollandica</i>
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
Kleine brandnetel	<i>Urtica urens</i>
Echte valeriaan	<i>Valeriana officinalis</i>
Gewone veldsla	<i>Valerianella locusta</i>
Zwarte toorts	<i>Verbascum nigrum</i>
Koningskaars	<i>Verbascum thapsus</i>
IJzerhard	<i>Verbena officinalis</i>
Gewone ereprijs	<i>Veronica chamaedrys</i>
Draadereprijs	<i>Veronica filiformis</i>
Grote ereprijs	<i>Veronica persica</i>
Tijmereprijs	<i>Veronica serpyllifolia</i>
Vogelwikke	<i>Vicia cracca</i>
Tuinboon	<i>Vicia faba</i>
Ringelwikke	<i>Vicia hirsuta</i>
Smalle wikke s.s.	<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>nigra</i>
Vergeten wikke	<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>segetalis</i>
Bonte wikke s.l.	<i>Vicia villosa</i>
Kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
Akkerviooltje	<i>Viola arvensis</i>
Maarts viooltje	<i>Viola odorata</i>
Driekleurig viooltje	<i>Viola tricolor</i>
Gewoon langbaardgras	<i>Vulpia myuros</i>
Mais	<i>Zea mays</i>

¹⁾ Niet in 23^e druk Heukels' Flora van Nederland.

Wel werd de Grote klaproos gevonden, maar niet de in onze streken algemenere Bleke klaproos (Foto Rob Vereijken)

Dankwoord

Frank van Dorst en Gerard Vissers van waterschap De Dommel worden bedankt voor de prettige samenwerking. We danken ook KORT voor het ter beschikking stellen van de expositieruimte. En Nico Korporaal van Platform Stadsnatuur danken we voor de financiële ondersteuning.